

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

GYERMEKEK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/42/3/2016.

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2016. NOVEMBER 16. 11.00

Helyszín: 1054 Budapest, Akadémia u. 3. Klubterem

Időpont: 2016. november 16. 11.00

Tárgy: Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Beneda Attila, család és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülésének résztvevőit, melyet megbízatása óta első alkalommal hívott össze. Bemutatkozásában elmondta, hogy az egészségügyi ágazatban is voltak kérdések, amelyek kapcsolódó területeket jelentettek. Elmondta, hogy már vannak, akikkel sikerült együttműködést kialakítani.

Bemutatta **dr. Görög Norbert** főosztályvezető urat és felkérte az ülés levezetésére, amennyiben az ülés vége előtt **Dr. Beneda Attila** helyettes államtitkár úrnak át kell mennie az Országgyűlés Népjóléti Bizottságába.

1. napirend: Az ENSZ Emberi Jogi Egyetemes Időszakos Felülvizsgálat (Universal Periodic Review - UPR) keretében Magyarország részére megfogalmazott ajánlások

Dr. Görög Norbert rövid áttekintésként elmondta, hogy összesen 221 ajánlást fogalmaztak meg a részes tagállamok Magyarország számára, amelyből 96-ot Magyarország teljes egészében, 105-öt részben fogadott el és 20 ajánlást nem fogadott el. Az ezzel kapcsolatos magyar álláspont kihirdetésre került az 1374/2016. (VII. 21.) Kormányhatározatban, amely eredeti angol szöveggel tartalmazza az ajánlásokat. A könnyebb áttekinthetőség érdekében a kiküldött háttéranyagban a munkacsoportot érintő ajánlások magyar nyelven is megtalálhatóak. A Munkacsoport feladatkörét 20 ajánlás érinti közvetlenül, ezek közül 8-at teljes egészében, 8-at részben fogadott el hazánk, és 4 olyan ajánlás van, amelynek nem javasolja az elfogadását. Az egyes tagállamoktól a legkülönbözőbb témákban érkeztek észrevételek. Elsősorban a gyermekek jogainak az erősítését, védelmét szolgáló ajánlásokról van szó. Különös hangsúlyt fektettek a gyermekkorúakat érintő szexuális erőszak és kizsákmányolás elleni fellépés erősítésére, a gyermekkorú bűnelkövetők társadalomba történő visszaterelésének hatékonyságára, illetve általánosságban a gyermeki jogok erősítése és hatékonyabb védelme. Mivel a háttéranyagban megtalálhatóak az ajánlások, ezért **dr. Görög**

Norbert nem ismertette az ajánlásokat egyenként. Javasolta, hogy hallgassák meg a résztvevők észrevételeit, felvetéseit a benyújtott ajánlások kapcsán.

Dr. Beneda Attila észrevételek hiányában lezárta az első napirendet.

2. napirend: A dr. Beneda Attila és Nyitrai Imre helyettes államtitkár uraknak az UNICEF delegációjával folytatott október 11-ei megbeszéléséből eredő feladatok

Dr. Beneda Attila a napirend felvezetésében elmondta, hogy Nyitrai Imre szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár úrral közösen fogadták az UNICEF szakértőit. Az UNICEF látogatásának fő célja, fő kérdése az volt, hogy a kísérő nélküli kiskorúak magyarországi helyzete hogyan alakul. Az UNICEF-fel jó partneri viszonyt sikerült kialakítani. Beszámoltak Magyarország álláspontjáról a hazánkba eddig érkezett migránsokkal, különösen a gyermek migránsokkal kapcsolatban. A hazai gyermekvédelmi rendszer felkészült a kísérő nélküli kiskorúak fogadására, mind gyermekvédelmi szempontból, mind szociális és egészségügyi szempontból. Nincs tudomásuk semmi negatív történésről. Fontos hangsúlyozni, hogy Magyarország speciálisan pozitív helyzetben van, hiszen Magyarországon a kísérő nélküli kiskorúak nem menekülttáborokba kerülnek, hanem ugyanolyan ellátásban részesülnek, mint a gyermekvédelmi rendszerben szereplő magyar gyermekek. Ennek megfelelően minden tartósan hazánkban tartózkodó gyermek a korának és a szükségleteinek megfelelő ellátást kapja. Amit a Kormány, illetve a szakszervek ezzel kapcsolatban meg tudnak tenni – az UNICEF visszajelzése is ezt igazolta –, az egy jó példa. Az UNICEF szakértője, Diana Vakarelsaka asszony elmondta, hogy a migrációs útvonal mentén kiépítettek egy gyermekvédelmi monitoring rendszert, amelyben egyrészt azonos indikátorok mentén próbálják az országokat mérni és elemezni, másrészt a Gyermek jogairól szóló egyezmény (CRC) rendelkezéseit is nyomon követik és próbálják annak a betartását elősegíteni. Ehhez kérték a Kormány segítségét egy rendszeres adatszolgáltatás tekintetében havi vagy negyedéves szinten. Az UNICEF-nek az adatokra nemre, életkorra és nemzetiségre vonatkozó bontásban és néhány más adat vonatkozásában van szüksége, ahhoz, hogy ezt az adatbázist építse. A Kormány ehhez pozitívan viszonyult és negyedéves adatszolgáltatást javasolt, mert a havi rendszeresség a mostani helyzetben nem indokolt. Ha szükségessé válik – esetleg a migrációs nyomás növekszik vagy a hazánkba érkező gyermekek száma, illetve bármiféle ellátási problémájuk növekszik –, akkor a Kormány nyitott a havi adatszolgáltatásra. A fiatalok személyek illegális határátlépésekre vonatkozó eljárás és jogi következmények megküldését kérte az UNICEF, melyeket szintén eljuttatta, illetve eljuttatja a Kormány hozzájuk. A megbeszélés kifejezetten konstruktív légkörű volt, ahol az UNICEF ide érkező képviselőjét sikerült megnyugtatni, hogy különösen a külső médiában tapasztalt jelenségek a hazánkban tartózkodó gyermekekre egyáltalán nem igazak. Kifejezetten előre mutató és magas színvonalú az ellátás Magyarországon, amelyben a gyermekek részesülnek.

Mikesy György, a Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesületének képviselőjében javasolta a nem, életkor, nemzetiség alapján történő adatszolgáltatást kiegészíteni fogyatékoságukkal, állapotukkal kapcsolatos adattal, mert őket is különleges bánásmódban kellene részesíteni, a szakértelmet mindenképpen oda kell rendelni. A sorstársak jelzése alapján értesült arról – ők látták a Facebook-on –, hogy több fogyatékosággal élő személy is érkezett az országba, köztük gyermekek is. Ők a saját közösségükben is kiszolgáltatottak.

Dr. Beneda Attila elmondta, hogy erre a kérdésre is vonatkozik az, hogy minden hazánkban tartósan tartózkodó gyermekekre ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a hazai lakosság

gyermekre. Természetesen sokszor nyelvi nehézségek, vagy a származás nem teljesen pontos adatszolgáltatása miatt ezek a dolgok nem mindig gyorsan derülnek ki, de amennyiben kiderül bármiféle fogyatékoság, akkor ebben éppolyan segítőkész a kormányzat, mint az itt élő lakosság részére. Az egészségügyi ellátórendszer is segítségünkre van az ellátásban. **Dr. Beneda Attila** kérte, hogy ha valakinek olyan konkrét esetről van tudomása, ahol nem érvényesülnek kellőképpen a gyermekjogok, akkor azt jelezzék, mert ebben a kérdésben elkötelezett a Kormány.

Dr. Láposy Attila az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala osztályvezetője az illegális határátlépéssel összefüggő fiatalokra vonatkozó szabályozással kapcsolatban jelezte, hogy az alapvető jogok biztosa 2016. november 15-én egy jelentést adott ki, amely összefoglalja a Hivatal jogi álláspontját a hatályos szabályozással kapcsolatban. A jelentés az ombudsmani hivatal honlapján elérhető, de természetesen a Tematikus Munkacsoport tagjainak meg tudják küldeni.

3. napirend: Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének november 20-ai évfordulójával (Gyermekei Jogok Világnapja) kapcsolatos rendezvények

Dr. Beneda Attila megkérte a munkacsoport tagjait, számoljanak be arról, hogy az általuk képviselt szervezeteknél milyen módon emlékeznek meg a Gyermeki Jogok Világnapjáról.

Dr. Novák Krisztina, az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ vezetője elmondta, hogy a Gyermeki Jogok Világnapján a „MesÉLJ jogosan” című rendezvénysorozat záró programjaként rajzpályázatot hirdet a gyermekek gyerekjogaival kapcsolatban az Elvesztett madártoll című mesekönyvből, bevonva az óvónőket és a gyermekeket is. A rajzpályázat kb. 2017 márciusáig tartana.

Dr. Beneda Attila megkérdezte, hogy a rajzpályázat minden óvodás gyermekre vonatkozik vagy csak az intézményben élőkre?

Dr. Novák Krisztina elmondta, hogy az óvodai ellátást célozták meg ezzel a programmal. A családban, a gyermekotthonban vagy a nevelőszülőknél élő gyermekekre is vonatkozik, hiszen ők is járnak óvodába.

Huber Károly, a Felelős Társadalomért Közhasznú Alapítvány képviselőjében beszámolt róla, hogy az FMYCP, a Modern Fiatalokért és Civil Részvételért Alapítvánnyal közösen a felelős digitális állampolgárságért projekten belül egy videó pályázatot hirdettek meg, melynek nyertesei egyhetes tréningen vehetnek részt az FMYCP Alapítványnál az Egyesült Államokban. A pályázat 21-én zárul.

Dr. Láposy Attila elmondta, hogy az ombudsmani hivatalban 2016. november 17-én gyermekjogi konferenciára kerül sor a Terre des Homme Alapítvány és a szombathelyi Barnabus Projekttel együttműködésben. Az EMMI-t előadóként Czibere Károly államtitkár úr képviseli, de meghívást kapott Novák Katalin államtitkár asszony is. A konferencia várhatóan teltházas lesz, a középpontjában a kiszolgáltatott gyermekek állnak, a kiszolgáltatottság dimenziói és problematikája. Előadások, pódiumbeszélgetések és workshopok vannak a programban. Ezzel összefüggésben elmondta, hogy 2016. november 15-én Szombathelyen megnyílt az első Barnabus ház, amelyben kifejezetten a szexuálisan bántalmazott, zaklatást elszenvedett gyermekek terápiája zajlik, ezekben a gyermekházakban a gyermekmeghallgatás

a legmodernebb technika és a legmegfelelőbb eljárási garanciák és a gyermekek kímélete mellett történik.

4. napirend: A gyermekek szexuális kizsákmányolása és kizsákmányolása elleni Európa Nappal (november 18.) kapcsolatos megemlékezések

Dr. Novák Krisztina beszámolt róla, hogy 2016 első felében **Novák Katalin** államtitkár asszonnyal történt egyeztetés során elindítottak egy kezdeményezést a „Jogképes Kártya” iránt. Ez egy 26 lapos kártyapakli, amely gyermekjogokat illusztrál. Ehhez készült egy útmutató felnőttek számára, akik a gyermekekkel való beszélgetést kezdeményezik. Az útmutató a beszélgetést előkészítő kérdéseket, válaszokat, iránymutatásokat tartalmaz, pontos hivatkozásokkal az ENSZ egyezményre, a megfelelő cikk megjelölésével. Ezt szeretné az ODBK egy általános iskolai osztályfőnöki órán átadni és útjára indítani egy kampányt, melynek célja, hogy a kártyát minden általános iskola számára ingyenesen eljuttassák. A beszélgetés a gyermeki jogokra, illetve ezen belül a szexuális kizsákmányolás témakörére fókuszál, hogy a gyermekek hogyan vigyázzanak, mire figyeljenek a jövőben.

Dr. Beneda Attila elmondta, hogy az EMMI Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága Czibere Károly államtitkár úr vezetésével 2016. november 18-án tartja a Gyermekeink Biztonságáért Kiemelt Ügyek Munkacsoportjának ülését, melynek fő célkitűzése a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális erőszak megelőzésének ágazatközi támogatása. A munkacsoport tagjai megvitadják azt is, hogy milyen esetleges jogszabály-módosításokra lehet szükség, a gyermekek jogainak még hatékonyabb képviselésében. Főként ezekben a nehéz kérdésekben.

Dr. Beneda Attila beszámolt arról, hogy a flamand kormány képviselője ugyanaznap egy gyermekjogi konferenciát rendez az UNICEF, illetve néhány civil szervezet támogatásával, segítségével. A konferencia célja szintén annak megvitatása, hogy a gyermekbántalmazások megelőzését és megállítását hogyan lehet elősegíteni. Ezen a rendezvényen **Dr. Beneda Attila** helyettes államtitkár úr a családügyet személyesen fogja képviselni, valamint sor kerül egy szakértői találkozóra is a flamand családügyi miniszter szakértőjével. A kormányzat kellő aktivitással vesz részt az Európa Nap eseményein, hiszen mindenki egyetért azzal, hogy a gyermekeket ért erőszak, illetve a szexuális jellegű erőszak a legnagyobb hatékonyságú és legaktívabb részvételt kívánja minden szereplőtől, így a Kormánytól is.

5. napirend: Iskolai- és kibermegfélemlítés

Dr. Görög Norbert a napirend felvezetésében elmondta, hogy a napirendi javaslatot **Huber Károly** vetette fel. A kormányzatnak is nagyon fontos célkitűzése a gyermekek védelme a világhálón is. A gyermekvédelmi eszközrendszer fontos célja az is, hogy a gyermeket a virtuális világban is megfelelően védelmezni tudjuk az őket érő káros behatásokkal szemben. Megjegyezte, hogy a kormányzat tervezi az előkészítését egy virtuális gyermekvédelmi stratégiának, amely azt a célkitűzést szolgálja, hogy a világhálón a gyermekeket érő különféle bántalmazó vagy zaklató jelenségeket hatékonyabban tudjuk kiszűrni és a gyermekeinket ezen káros hatások ellen megvédeni. Ennek részét képezi többek között az is, hogy a Kormány szeretne támogatást nyújtani az internetes szűrőprogramok fejlesztéséhez, amelyek hatékonyan kiszűrnek a különböző weblapokról azokat a káros tartalmakat, amelyek gyermekek számára nem kívánatosak lehetnek. Illetve az, hogy ezek a programok egységes szempontok szerint működjenek, és a különféle web szolgáltatók is egységes szempontok szerint legyenek kötelesek ezeket a szűrő funkciókat a weboldalakon alkalmazni. A stratégiában sokkal több

mindenről is szó van, amelyet a megfelelő időben társadalmi egyeztetés keretében megismerhetnek a résztvevők.

Dr. Beneda Attila kiegészítette azzal, hogy ez olyan kérdéskör, amelyben ha a kormányzat egyedül marad, akkor nem tud hatékonyan működni. Ebben a civil társadalom minél szélesebb körére szükség van, hiszen adott esetben még a magasabb iskolázottságú és jó szociális környezetben élő családok gyermekei is virtuális közösségi tér áldozatai lehetnek. Ebben a kérdésben állami összefogásra van szükség, hogy megvédjük a gyermekeket attól, hogy rosszhiszemű, anonimitásba burkolózó emberek a gyermekek naivságát, jóhiszeműségét kihasználják. A stratégia társadalmi egyeztetésre bocsátásakor minél szélesebb körű és minél tartalmibb áttekintést és javaslatokat vár a Minisztérium. Majd az állami egyeztetés keretében létrejövő csomag hirdetésében, népszerűsítésében, a különböző szereplők érzékenyítésében is kéri a résztvevők segítségét.

Dr. Szilágyiné Szemkeő Judit, a Fehér Kereszt Gyermekvédő Alapítvány képviselőjeként a napirend másik fele, az iskolai megfélemlítés témájában felvetette, hogy a gyermeki jogok vonatkozásában nagyon sok negatív dolog ellen védjük a gyermekeket. Sajnálatos módon nagyon gyakori a jóhiszeműségből adódó probléma. A gyermeki jogok között szerepelnek olyan elemek, amelyekről viszonylag keveset beszélünk, ilyen az egészséghez való jog, a gyermeknek a játékhoz, pihenéshez való joga. **Dr. Szilágyiné Szemkeő Judit** elmondta, hogy pedagógiából tudományos fokozattal rendelkezik, a közelmúltban részt vett egy akadémiai bizottsági ülésen, amely az iskolai elvárásokkal foglalkozik. Felvetette, hogy a gyermeki jogok szempontjából bizottság is véleményezhesse kizárólag az alsó tagozatos Nemzeti Alaptanterv (NAT) elemeit. Hiszen ma Magyarországon a felnőttek 25%-a funkcionális analfabéta, amely abból a szövegértés-hiányból következik, amit az alsó tagozatban szenvednek el. Ebből fakad nagyon sok hátrányos helyzetű, illetve roma származású gyermek iskolai sikertelensége, ami a lelki bántalmazás kategóriájába esik. 1905-ben Berzeviczy Albert minisztersége idején az oktatási törvényhez született végrehajtási javaslat, amelyben előírták, hogy az alsó tagozatos korú kisgyermek esetében házi feladat adása nem megengedett, többek között azért nem, mert a házi feladatban nagyon sok szülő nem tud segíteni a gyermekének és ez a hátrányos helyzetűek leszakadását jelentheti. A gyermeki jogok egyik oldala az, hogy a társadalom bizonyos tagjai, bizonyos százalékban ki akarja zsákmányolni a gyermeket, a másik az, hogy a gyermek feje fölött teljes jó szándékkal olyan intézkedéseket hoznak, amelyek a gyermekek alapvető jogait sértik. Mert például, ha a szövegértés elmarad, akkor egész életére olyan sikertelenség élményekkel megy tovább, hogy bármilyen jó lesz a felső tagozatban vagy a középiskolában a tanára, soha be nem fogja hozni a lemaradást. Igaz, hogy a szexuális kizsákmányolás katasztrofális és szörnyű, de az iskolában szerzett lelki sérüléseket jó lenne előbbre helyezni, mert ezt tudjuk a leglassabban gyógyítani.

Dr. Szilágyiné Szemkeő Judit javasolta, hogy a kiberproblémán kívül – amellyel természetesen egyetért – a gyermekek egészséges élethez, pihenéshez, szabadidőhöz való joga is kerüljön előtérbe, amelybe beilleszthető a gyermekek sportfejlesztése ahelyett, hogy a sikertelenség érzését fokozzuk. A rendelkezésére álló anyagokat szívesen átadja a résztvevőknek. A XVIII. századtól átnézte a népiskolai nevelési előírásokat, nevelési elveket, amelyekkel szembe menve például az abszorpciós készség későbbi fejlődése előtt absztrakciós követelményekkel tönkreteszünk kisgyermekeket merő jószándékkal. Senkit nem hibáztat, inkább segítséget ajánl és felhívja a figyelmet dr. Somhegyi Annamária régóta meglévő törekvésére, annak érdekében, hogy a kisgyermek ilyen lehetőséget kapjanak. 1911-ben a gyerekek minden egyes tankönyvében az első és az utolsó oldal arról szól, hogy milyen távol tartsd a könyvet, hogyha köhögysz, hova tedd a kezed stb. Ha nagyobb társadalmi

összefogás lenne e mögött, akkor tudnánk segíteni, hogy ne erőltessünk rá a gyerekekre olyasmit, ami nem nekik való.

Huber Károly az iskolai- és kibermegfélemlítés gyakorlati megelőzésével és megszüntetésével kapcsolatosan megköszönte a stratégiai erőfeszítésekkel kapcsolatos hozzászólást és elmondta, hogy már 2013 óta a Kormány együttműködésben van egy iskolai- és egy kibermegfélemlítés elleni programban, amelyben a BRFK, az NMHH, a Nemzeti Büntetőeljárásügyi Tanács és az Igazságügyi Minisztérium is részt vett. A program már gyakorlati szinten előrehaladott, egy budapesti általános és egy középiskolában lett tesztelve. A tesztelést az Országos Kriminológiai Intézet mérte állapot és hatás szinten. Tehát a program ki van dolgozva, tudományos, szakmai szinten validált, mert véleménye szerint a társadalmi konzultáció előtt a szakmai konzultációt kell végigvinni. A programot szakmai szinten az ELTE Társadalomtudományi Kara validálta bűnmegelőző, gyermekvédelmi, iskolai intézményi és egyéb szakértőkkel. A program olyan szinten előrehaladott, hogy már a bevezetésén kell gondolkodni, ami már hatósági és kormányzati szinten le lett tesztelve. **Huber Károly** megkérdezte, hogy az említett stratégiai intézkedés mit érint, egy meglévő és széleskörű program bevezetésének a stratégiáját dolgozzák ki.

Dr. Görög Norbert válaszában elmondta, hogy ez a stratégia komplex intézkedéseket tartalmaz. Az Államtitkárság véleményezte, de nem emelné ki az egyes elemeket. Jelenleg a Kormány előtt van a stratégia és amennyiben elfogadásra kerül, a civil szervezeteknek módjában áll majd betekintést nyerni az egyes intézkedésekbe.

Huber Károly megkérdezte, hogy mivel ez a program már 3 éve működik, milyen kimenetele, milyen végtáblázata van a stratégiának, mikor születik meg a döntés. Minél tovább húzódik a program bevezetése, annál több áldozat születik szükségtelenül. Tapasztalata szerint ez a Kormány nagyon hatékonyan tud működni. Annyira hatékonyan, hogy 24 óra alatt jogalkotási változást tudnak elérni, hogy ha azt akarják.

Dr. Beneda Attila megjegyezte, hogy egy ilyen fontos stratégia kérdésében nem helyes, hogy ha 24 óra alatt születik meg egy döntés. Ígéretet tett rá, hogy utána néznek, hogy pontosan mikorra várható. Reményét fejezte ki, hogy ez a döntés mihamarabb megszületik és ígéretet tett rá, hogy az EMMI a saját eszközeivel mindent megtesz ennek érdekében, bár a Kormány napirendjét nem feltétlenül van módja befolyásolni. **Dr. Beneda Attila** megköszönte a megerősítő szavakat és hangsúlyozta – a szakmai egyeztetéseken túl – a kérdés társadalmasításának, a civil szervezetek bevonásának fontosságát.

Huber Károly megkérdezte, hogy a stratégia elkészítésének ki a felelőse?

Dr. Beneda Attila válaszában elmondta, hogy több tárca felelős az egyes elemek megvalósításáért, ágazatközi munkacsoportok jönnek létre. A stratégia jelenlegi közigazgatási státuszáról bővebb tájékoztatást utólag küldenek a résztvevőknek.

Sándor Bea, a Magyar LMBT Szövetség képviselőjében az iskolai zaklatás kapcsán felhívta a figyelmet egy tág csoportra, a lesbikus, meleg, biszexuális és transznemű, illetve a nemi identitásuk vagy nem kifejezése miatt zaklatott gyermekekre, akikről egyre több kutatás készül. Jelezte, hogy ha készül az iskolai zaklatással kapcsolatos stratégia, akkor az ezzel kapcsolatos tapasztalataikat megosztanák. Ezek részben azok a tapasztalatok, amelyek a Szövetség egyik tagszervezete, a Háttér Társaság jogsegélyszolgálatához – havonta mérhetően egyre több – befutó jelzések iskolából, kollégiumokból, amelyekben az LMBT

mivoltuk miatt zaklatnak fiatalkorúakat. Másrészt az UNESCO-nak van 2014-15-ből egy javaslatcsomagja, amely a Gyermekjogi Bizottság észrevételeit tartalmazza Magyarországról, ez is kitér arra, hogy az LMBT fiatalokat milyen módon lehetne programokkal védeni az iskolákban. Az UNESCO kiadott egy egész világot átfogó tanulmányt, Out In The Open a címe, amely azt elemzi, hogy az oktatási szektorban milyen válaszok, milyen jogyakorlatok születtek a szexuális orientáció, nemi identitás vagy nem kifejezése alapján a gyerekeket érő erőszakra.

Dr. Beneda Attila elmondta, hogy nem vett részt ugyan a stratégia megalkotásában, de biztos benne, hogy az UNESCO anyagot ismerik és beépítik majd a stratégia megvalósításával foglalkozó szakmai munkacsoportok. Kéri a Szövetséget, hogy a társadalmi egyeztetés során legyen aktív, és küldje meg az észrevételeit, javaslatait.

Mikesy György elmondta, hogy három éve vesz részt az NMHH által felállított Gyermekvédelmi Internet Kerekasztal ülésein. A Kerekasztal kiemelt témája ennek a napirendnek a témája, a kibermegfélemlítéstől kezdve a zaklatásokig. A legutóbbi ülésen bírálták a digitális stratégiai tervezetet. Ezt nem lehet megoldani úgy, hogy külön informatika órát szentelnek a kérdésnek, mert ezzel csak megnövelnék a gyermekek terheit, miközben a terheiket csökkenteni kellene. Minden pedagógusnak felkészültnek kell lennie, mert nemcsak informatika órán találkozhatnak ilyen problémával, hanem a többi órán is. Ezzel kapcsolatban javasolta a pedagógusképzés ilyen irányú változtatását. Valóban ágazatközi munkacsoport fog ezzel foglalkozni, a Kerekasztal igen komoly bírálatokat és észrevételeket fogalmazott meg. Ha elfogadják a bírálatokat, akkor jó irányba mehet az ügy.

Dr. Beneda Attila egyetértett abban, hogy nem csak a gyermekek, hanem a pedagógusok képzését, ismeret szélesítését el kell végezni ebben a kérdésben. De fenntartja, hogy ez egy széles körű kérdés, nem lehet csak az iskolára, csak a pedagógusokra hárítani ennek a felelősségét. Ez egy ösztársadalmi kérdés. A bírálatokat a munkacsoport várja.

Dr. Láposy Attila kiegészítette az elhangzottakat azzal, hogy van egy Digitális Gyermekvédelmi Stratégia és van egy Digitális Oktatási Stratégia, mindkettőt elfogadta a Kormány. Szeptemberben kormányhatározat született erről, amelynek a száma 1488/2016. Tudomása szerint most kerül majd sor az implementációjukra. Bíz benne, hogy ha ez valóban jogszabályokká, jogszabály módosításokká alakul, akkor lesz lehetőség majd arra, hogy akár külön-külön, akár a munkacsoport kifejezheti az álláspontját.

Mikesy György javasolta, hogy ha már megszületett az ezzel kapcsolatos jogszabály, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat konferenciáján hallotta egy német tapasztalatot, amely szerint az iskola rendőrség a gyermekkorúakra vonatkozó figyelőállomást épített ki. Elmondott egy személyes esetet, amikor munka közben a laptopján látta, hogy egy tanítványának tanítási időben működik a telefonja. Megkérdezte tőle, hogy hogy van, válaszolt is azonnal, óra közben. Ezt is ki kellene szűrni, de az a probléma, hogy a kallódó gyerekek az iskolatársakat is piszkálják egymás között is és kívülről is. Ezt kellene valahogy felügyelni. Nagyon nehéz megoldani azt, hogy a telefont elvegyék. A pedagógusoknak és az iskolának nagyon kevés olyan jogi eszköze van arra, hogy az okos telefonok használatát korlátozza. Tavaly tanulmányúton vett részt Nagy-Britanniában, ott tapasztalta, hogy senkinél nem volt okos telefon. Sokáig nem értették, azt hitték, hogy fordítási hiba, hogy nálunk probléma van az okos telefonok használatával. Náluk ez ismeretlen probléma.

Dr. Beneda Attila jelezte, hogy indulnia kell az Országgyűlés Népjóléti Bizottságának ülésére és átadta a munkacsoportülés hátralévő napirendjeinek levezetését **dr. Görög Norbert** főosztályvezető úrnak.

Dr. Görög Norbert Mikesy György hozzászólására reagálva elmondta, hogy a digitális kor kétségtelenül nagy kihívás elé állítja a pedagógus társadalmat és az egész oktatás menetét. Az eddigi módszerek felülvizsgálatra szorulnak a gyermekek egyre terjedő digitális eszközhasználata tekintetében, amely befolyásolhatja akár az egész tanmenetet. Érdeemes a külföldi jógyakorlatokból tanulni, megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy mit lehet ezekből átvenni. Kérte, hogy ezzel kapcsolatban juttasson el írásos anyagot a Helyettes Államtitkárság részére, amely például az Angliában ezzel kapcsolatos szabályozást taglalja. Sajnálatos, hogy az EMMI köznevelési ágazata közvetlenül nem tudta magát képviseltetni a munkacsoportülésen, mert ez egy pedagógia szakmai kérdés elsősorban. Meg kell vizsgálni ennek a jogi lehetőségeit, hogy milyen módon lehet ilyen gyakorlatokat a magyar jogrendszerbe átültetni, illetve azt, hogy egyáltalán szükséges-e jogszabály módosítás vagy pedig az intézményekre és a pedagógusokra legyen-e bízva, hogy hogyan szabályozzák a tanórák keretében.

Huber Károly egyetértett abban, hogy jó referenciapont az angliai példa. Javasolta az angol projektmenedzsment példát, a PRINCE2 példa használatát, amely figyelembe veszi a szakmai és a gyakorlati bevezetés, a KPI pontoknak a követését. Jó gyakorlat lenne, ha nem veszne el a – múlt évben 800 millió Ft – közpénz ráfordítása erre a témára. Ha a hatósági és civil szereplők – mind az iskolai, mind a kibermegfélelmlítés, online zaklatás témában – egy szakmai, nem társadalmi fórumon, még a készítés idejében konzultálnának, nem kellene ez esetben később dupla, tripla munkát csinálni, nem vesztegetnénk el sem a közpénzeket, sem a civil szervezetek idejét. Időszerű és logikus megoldás lenne a PRINCE2 folyamat használata. Egyetértett abban is, hogy a jogi hiányosságokat, amelyek az iskolák meglévő eszközrendszerében, házirendjeiben tapasztalhatók, azokat kipótolják. A pilot iskolákban ez megtörtént. A Polgárőrségen ezeket most vezetik be. Ha nem vagyunk képesek a jogszabályt megváltoztatni, akkor is lehet az iskoláknak egy iránymutatás, hogy milyen egyéb eszköze vannak addig.

Dr. Görög Norbert dr. Láposy Attila korábbi közbevetésére visszautalva pontosította a stratégia fogalmát. A stratégia feladatokat határoz meg az egyes állami szervek számára. A stratégiában még nem konkrétan arról van szó, hogy milyen jogszabályi lépések fognak történni, hanem arról, hogy a különböző munkacsoportok és a különböző állami szervek milyen feladatok vannak meghatározva arra, hogy tegyenek javaslatot az egyes intézkedéseknek a kidolgozására. Ez egy megelőző folyamat, amelyben a civil szervezetek részvétele kiemelten fontos. A **Mikesy György** hozzászólásában említett Gyermekvédelmi Internet Kerekasztalnak ezeknek a döntési pontoknak, menetrendeknek a kidolgozásában, javaslatok tételével ennek a stratégiának a kialakításában komoly szerepe volt. A különböző tárcaközi és állami szerveket magukban foglaló munkacsoportok a jövő év folyamán elkezdik a működésüket, a konkrét intézkedéseknek a kidolgozásával, illetve javaslattételével, ebből fognak a konkrét jogszabályi intézkedések megszületni. Ez egy hosszabb távú folyamat, amelyben a civil szervezeteknek lesz lehetőségük arra, hogy megfelelő módon be tudjanak kapcsolódni.

Dr. Szilágyiné Szemkeő Judit az okos telefon használattal kapcsolatosan elmondta, hogy Ausztráliában létrehozták a biztonságos iskolák hálózatát. Az iskolákra bízták, hogy a beiratkozó gyermekek szülei egy megállapodást írnak alá az iskolával, arról, hogy az

iskolában mi megengedett és mi nem megengedett. Így ha egy szülő nem kívánja a gyermekét az iskolában az okos telefon használatában korlátozni, akkor az adott iskolába nem tudja beírni. Két év alatt óriási jelentősége lett, 70-80%-ra ment fel a csatlakozó iskolák száma és a teljesítményük is ugrásszerűen megnőtt.

Dr. Görög Norbert jelezte, hogy nyilvánvaló, hogy Angliában vagy Ausztráliában terjednek ezek a pozitív példák, mert ott az internet penetráció vagy a digitális eszközök elterjedtebb használata nagyobb méreteket öltött, mint hazánkban. Magyarországnak is fel kellene zárkózni ezeknek az eszközöknek, ezeknek a lépéseknek az átvételében. Minden ilyen külföldi példa említése építő jellegű és hozzá tud járulni a megfelelő eszköz megtalálásához.

6. napirend: Egyebek

Mikesy György elmondta, hogy a korábbi üléseken is többször szóba került a gyerekek és fiatalok hogyan tudják jelezni, ha veszélyeztetett helyzetben vannak. A gyermekotthonban, nevelőotthonban és a családokban élő fogyatékossgal élő gyermekek nem tudják igazán igénybe venni a telefonos elsősegély szolgáltatásokat. A Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülésén is felvetette, hogy a fogyatékossgal élő nők sem tudják jelezni, ha bántalmazás éri őket. Elegendő kéne, hogy legyen, ha valaki észreveszi és jelzi a hatóságnak vagy az ügyészségnek attól függetlenül, hogy igaz vagy nem igaz. Minden esetben el kellene járniuk. Az ügyészség azt mondja, hogy nem az ő kompetenciája, mindenki egymásra mutogat. Évente két-három esetben tapasztal veszélyeztetettséget, de a hatóságok csak akkor lépnek, ha visszafordíthatatlan a helyzet. Ez nem megoldás. Jelezte, hogy tőle kérnek segítséget, de ő nem tud a hatóságoknál eljárni, mert nem ő az elszennvedője. Elmondta, hogy a gyermekotthonban élők esetében kellemetlen a helyzet, mert szeptember 1-től már nem ő az otthon vezetője. A gyermekotthon átkerült a TEGYESZ-hez és a gyermekek a sokadik szereplők lettek, nem a legfontosabbak, akikre irányult az egész gyermekvédelmi rendszer. Pont ők azok, akik nem tudják önmagukat megvédeni, illetve megfogalmazni, nem tudják jelezni, hogy baj van. Olyan hatékony segítségre van szükség, hogy a rendőrség, az ügyészség vagy bármelyik hatóság az első jelzésre – elsősorban azért, mert fogyatékos állapottal élnek – mindent félresöpörve eljárjon.

Dr. Görög Norbert elmondta, hogy ez valóban érzékeny kérdés. Az ilyen kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekek lehetőségei korlátozottabbak arra, hogy az őket ért fenyegetést vagy veszélyhelyzetet jelezni tudják a gyermekvédelmi rendszer felé. Ez egy gyermekvédelmi szakkérdés, szükséges, hogy az EMMI illetékes szakterületéhez eljussanak ezek a kérdések. Ők milyen eszközöket látnak szükségesnek az ilyen helyzetben lévő gyermekek helyzetének javítására, milyen technikai vagy jogszabályi változtatásokra lehet e tekintetben szükség.

Herczegh Rita, az OBDK képviselőjében hozzátette, hogy ezekben a típusú intézményekben gyermekjogi képviselő fokozottan van jelen. A gyermekjogi képviselő ott van a gyerekek között, egyrészt jelzőrendszeri tag, másrészt a feladatköréből egyébként is adódik, hogy megtegye a hatóság felé a szükséges jelzést. Elmondta, hogy ha a Központhoz érkezik ilyen jelzés, akkor minden esetben megteszik a szükséges lépéseket. Át fogja adni a kollégának ezt a jelzést a **Mikesy György** által említett intézmény tekintetében, hogy fokozottabb jelenlét tudjanak biztosítani.

Dr. Laposy Attila jelezte, hogy ha ilyen jellegű probléma van, akkor az ombudsmannak is van jogosultsága eljárni és személyes érintettség sem kell. Egy olyan személy, akiben a gyerekek megbíznak, egy civil szervezet, vagy más képviselő jelezhet az AJBH felé. Ha a

bejelentés megalapozott, akkor az ombudsman hivatalból indíthat vizsgálatot az ügyben. Ilyen panasztételre van lehetőség elektronikusan, személyesen, írásban, nincs semmilyen formai kötöttség.

Mikesy György elmondta, hogy a gyerekek sokszor még a gyermekjogi képviselőig sem jutnak el.

Dr. Görög Norbert megköszönte mindenkinek a részvételét és a munkáját. Egyéb hozzászólás hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető

Jóváhagyta: dr. Beneda Attila család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár, dr. Görög Norbert főosztályvezető